

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 14

DOM
2013-03-15
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
25406-12

SÖKANDE

Allt i transport och Spedition 018 AB, 556639-6049
Box 26037
750 26 Uppsala

Ombud:

Advokaterna Jenny Lindgren och Hugo Norlén
Advokatfirman Lindahl KB
Mäster Samuelsgatan 20
101 39 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2013-03-18	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPART

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 314271

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet (Kammarkollegiet) genomför en upphandling av ramavtal avseende Flyttjänster (dnr 96-8-2012). Kammarkollegiet meddelade tilldelningsbeslut den 20 november 2012. Enligt detta kom, i anbudsområde Stockholms län, NFB Transport Systems AB (NFB) på första plats, Allt i Transport och Spedition 018 AB (Allt i Transport) på andra plats och ICM Kungsholms AB (ICM) på fjärde plats. I anbudsområde Uppsala län kom Allt i Transport på första plats och ICM på andra plats. I anbudsområde Västra Götalands län kom ICM på första plats och Allt i Transport på andra plats.

YRKANDEN M.M.

Allt i Transport yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas genom att ICM och NFB:s anbud förkastas och ny utvärdering genomförs i anbudsområdena Västra Götalands län och Stockholms län. I andra hand yrkas att rättelse ska ske i form av att Kammarkollegiet åläggs att utreda och begära förklaring av NFB avseende dess lönesättning och onormalt låga anbud samt ICM avseende dess lönesättning. Till stöd härför anförs följande.

NFB:s anbudspris

NFB:s anbud är onormalt lågt. NFB har för anbudsområdet Stockholms län lämnat ett pris för bemanning om 229,90 kr/timme och för transport om 0 kr/km. Detta pris har vid Kammarkollegiets utvärdering resulterat i en jämförelsesumma om 206,91 efter viktning. Allt i Transport har för samma anbudsområde offererat 249 kr/timme för bemanning och 0 kr/km för transport, vilket har resulterat i 224,10 i jämförelsetal efter viktning. Det framgår av bilagd beräkning att kostnaden för en anställd över 25 år enligt Transportavtalet uppgår till 212,61 kr/timme utan tillägg för övertid och OB. Beräknat på NFB:s pris om 229,90 kr/timme innebär det att NFB har

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

en marginal på 17,29 kr/timme (229,90 - 212,61) utan något tillägg för övertid eller OB. Denna låga marginal ska täcka samtliga kostnader för upphandlingen, dvs. hyra, fordon, kartonger, etikettmärkning, overhead-kostnader för tjänstemän och administrativ personal. Vad gäller fordon ställs i upphandlingen krav på minst tio fordon i Stockholms län. Inköpskostnaden för tio fordon uppgår till cirka 7 miljoner kr för fem stora och fem små lastbilar, vilket med en avskrivningstakt på 20 procent motsvarar 1,4 miljoner kr per år. Med en så låg marginal som cirka 17 kr/timme är det inte möjligt att få täckning för kostnaderna i upphandlingen. NFB kan inte finansiera sitt låga anbud genom att erbjuda lön under kollektivavtalets nivå utan att bryta mot kraven i upphandlingen. Under förutsättning att NFB betalar kollektivavtalsmässig lön och sociala avgifter, vilket kan ifrågasättas, är NFB:s prissättning en ren förlustaffär. NFB har tidigare utslutits från SKL Kommentus upphandling av möbel- och kontorsflyttning 2010 på grund av för lågt pris. Det kan ifrågasättas om Kammarkollegiet utrett och begärt ett förtydligande av NFB till dess låga anbud, vilket Kammarkollegiet har en skyldighet att göra enligt EU-domstolens avgörande C 599/10.

Lönenivåer

I Kammarkollegiets ramavtalsutkast anges att leverantören garanterar att ramavtalet fullgörs i konkret överensstämmelse med samtliga lagar och regler, inklusive och utan undantag lag och regler avseende säkerhet, hälsa, miljö och rättvisa arbetsförhållanden, olaglig diskriminering samt praxis och affärssed. Kollektivavtal är exempel på lagar, regler, praxis och affärssed som leverantören ska följa enligt nämnda bestämmelse. ICM och NFB anger i sina företagspresentationer att de ingått kollektivavtal, varvid NFB uttryckligen angett att kollektivavtal tecknats med Transportarbetarförbundet och Unionen. Kammarkollegiet kräver inte att anbudsgivaren har kollektivavtal, däremot att man följer dem om man har det. Av punkten 2.1.16 i anbudsförfrågan framgår att anbudsgivarna ska acceptera villkoren

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

i ramavtalsutkastet i dess helhet vilket kräver att ICM och NFB uppfyller ingångna kollektivavtal för att kunna uppfylla skall-kraven. Enligt Transportarbetarförbundets kollektivavtal för transportanställda (Transportavtalet), som i vart fall NFB tycks ha ingått, framgår att lägsta ingångslön för en expressarbetare i Stockholm och Göteborg är 130,93 kr/timme. Expressarbetare är den anställningstyp som har lägst lön på en flyttfirma. En förare har rätt till lägst 131,55 kr/timme efter två år och 132,18 kr/timme efter fyra år. Vid jämförelse med antal anställda som ICM och NFB har angett i sina anbud, och de lönekostnader som de haft under motsvarande period dvs. maj 2011 - april 2012, kan konstateras att ICM:s och NFB:s anställda har fått lägre lön än vad som föreskrivs i Transportavtalet. ICM hade i snitt 194 anställda varav en i ledningsposition. Om man räknar bort dennes sociala avgifter för perioden skulle det innebära, med årsarbetstalet 1 950 timmar, att en medelersättning för anställda i ICM uppgår till cirka 106 kr/timme räknat på cirka 32 procent i sociala avgifter. Motsvarande beräkning för NFB, som under samma verksamhetsår hade två avlönade ledningspersoner, ger också en medellön om cirka 106 kr/timme baserat på angivna sociala avgifter. ICM:s och NFB:s löner ligger således under den kollektivavtalsmässiga lönen om 130,93 kr/timme. I de medelantal anställda som ICM och NFB angett i sina anbud ingår även ett antal tjänstemän som sannolikt har en betydligt högre timlön än expressarbetarna, vilka därmed drar upp snittet. Det innebär att expressarbetarna hos ICM och NFB sannolikt har ännu lägre timlön än ovan beskrivet. Även om man inte beaktar nivån enligt kollektivavtalen ligger ICM:s och NFB:s löner långt under marknadsmässig lön. Det kan antas att ICM och NFB kommer att fortsätta med denna låga lönesättning även under avtalstiden och därmed inte uppfylla lagar, regler, praxis och affärssed enligt anbudsförfrågan och därför borde ha uteslutits ur upphandlingen. Alternativt har ICM och NFB betalat högre löner än vad som angetts ovan men underlåtit att betala sociala avgifter. I så fall skulle de ha uteslutits enligt punkt 4.3.2.2 i anbudsförfrågan.

NFB:s arbetsgivaravgifter

NFB har till synes angett felaktiga arbetsgivaruppgifter för sin underleverantör ICM. NFB har angett att inbetalda arbetsgivaravgifter under ett år, för de 20 anställda som ICM ställer till NFB:s förfogande, uppgår till 13 578 128 kr. Det står inte i rimlig proportion till det angivna antalet personer då beloppet är för högt. Enligt punkt 4.4.1.6 i anbudsförfrågan åligger det en anbudsgivare att vid diskrepans mellan inbetalda arbetsgivaravgifter och antal anställda ange en godtagbar förklaring i anslutning till anbudet. I avsaknad av en sådan förklaring borde NFB ha förkastats även på denna grund.

Beställningscentral

Anbudsgivarna ska enligt punkten 4.4.1.7 i anbudsförfrågan tillhandahålla en beställningscentral där alla delar av tjänsten kan beställas. Som en del av denna ska anbudsgivarna ha ett telefon- och faxnummer samt en e-postadress dit beställningar kan läggas. E-postadressen får enligt punkt 4.2.3 inte vara personbunden. ICM och NFB har i sina anbud inte angett vare sig e-post för beställningar, telefonnummer till kundtjänst eller faxnummer för mottagande av beställningar. Istället anges att dessa kontaktuppgifter kommer att skapas om ICM och NFB blir avtalsparter. I punkten 2.1.1 i anbudsförfrågan anges uttryckligen att det är av yttersta vikt att anbudet innehåller samtliga efterfrågade uppgifter. Då ICM och NFB inte har angett nödvändiga kontaktuppgifter till sina beställningscentraler, varvid det kan antas att de varken vid anbudstillfället eller i dagsläget tillhandahåller sådana beställningscentraler som Kammarkollegiet efterfrågar, borde ICM:s och NFB:s anbud rätteligen ha förkastats.

Referensuppdrag

Anbudsgivarna ska ange referensuppdrag enligt särskild bilaga. För de flesta referensuppdrag har ICM och NFB enbart angett årtal för uppdragen,

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

utan uppgift om månad eller dag, vilket inte är tillräckligt. På grund av avsaknad av specifikt angivna tidsperioder skulle ICM:s och NFB:s anbud ha förkastats.

ICM:s tekniska kapacitet avseende fordon

ICM har angett fler fordon än de har tillgång till. ICM har angett att man utöver sina egna fordon har tillgång till två fordon via sin underleverantör NFB. Detta kräver dock att NFB i ett underleverantörsintyg anger att man ställer fordon till ICM:s förfogande, se punkten 4.5.1 i anbudsförfrågan. I det underleverantörsintyg som NFB undertecknat till förmån för ICM saknas uppgift om fordon. ICM har i sin fordonsförteckning även angett två fordon som det är oklart vem som äger och vem som kommer att använda i upphandlingen. Dessa fordon, med registreringsnummer JCP 878 och NPZ 939, är registrerade hos ICM men försedda med NFB:s logga, se bild. ICM Vid sådan oklarhet bör ICM inte få rätt att tillgodoräkna sig dessa fordon i sitt anbud.

Sammanfattning

Som angetts ovan uppfyller inte ICM och NFB de ställda kraven och borde ha uteslutits. Att de påstår sig ha uppfyllt skall-kraven innebär inte att dessa uppfyllts. Kammarkollegiet är skyldigt att på egen hand utreda om en anbudsgivare uppfyller skall-kraven eller inte. Om Kammarkollegiet hade agerat i enlighet med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) skulle Allt i Transport ha rangordnats först i anbudsområdena Stockholms län och Västra Götalands län, då Allt i Transport uppfyller samtliga skallkrav och har offererat det näst lägsta priset i dessa anbudsområden. Allt i Transport har därmed lidit skada eller i vart fall riskerat att lida skada av Kammarkollegiets överträdelse av LOU.

Kammarkollegiet motsätter sig ingripande enligt LOU och anför bl.a. följande.

Anbudspris, lönenivåer och arbetsgivaravgifter

Kammarkollegiet har inte granskat ICM:s och NFB:s lönesättning på individnivå och har inte heller utrett eller analyserat om det kollektivavtal som slutits mellan arbetsgivarna och arbetstagarorganisationen har följts, eller om det pågår någon form av arbetsrättslig tvist eller arbetsmarknadskonflikt mellan parterna. Allt detta ligger utanför upphandlingsföremålet och kan inte läggas till grund för att utesluta en anbudsgivare. Kammarkollegiet har vid bedömningen av anbudspriserna konstaterat att ICM:s utvärderingspris är 224 kr/timme medan NFB:s utvärderingspris är 207 kr/timme. Utvärderingspriserna är inte detsamma som timpriserna för den personal som ska utföra flyttuppdragen. I punkten 3.1.3 i förfrågningsunderlaget framgår hur anbudspriset ska uträknas, bl.a. att det timpris anbudsgivaren lämnar avseende bemanning ska viktas ner till 90 procent av det angivna timpriset. ICM har i sitt anbud avseende Stockholms län angett att timersättningen för flyttpersonalen kommer att vara 249 kr, medan NFB har angett 230 kr. Priserna är förvisso lägst i respektive län, men är inte så låga att Kammarkollegiet bedömt att det förelegat skäl att i enlighet med 12 kap. 3 § LOU fråga anbudsgivarna varför priserna var onormalt låga. Det finns inget förbud i LOU mot att anta onormalt låga anbud. NFB:s arbetsgivaravgifter är 5 972 082 kr för angiven kontrollperiod vilket Kammarkollegiet kontrollerat. Kammarkollegiet har bedömt att varken NFB:s anbudspris om 207 kr/timme eller den faktiska timersättningen om 230 kr/timme är onormalt lågt. Det har inte uppdragats några oegentligheter eller oklarheter i ICM:s eller NFB:s anbud. De villkor som följer av ramavtalsutkastet och de allmänna villkoren i förfrågningsunderlaget avsnitt 7, gäller framtida kontraktsfullgörande och ska uppfyllas av leverantörerna när det trätt i kraft.

Beställningscentral

Kravet att en beställningscentral ska tillhandahållas gäller bara för det fall ramavtal erhålles, och behöver inte uppfyllas förrän ramavtal tecknas. Även

om avsaknad av fax- och telefonnummer skulle konstateras vara en brist är denna inte så allvarlig att anbudet ska förkastas på den grunden.

Referensuppdrag

Av förfrågningsunderlaget punkt 4.4.1.3, yrkesmässig kapacitet och referenser, framgår att tidpunkt för uppdragens genomförande inte får vara äldre än tre år räknat från sista anbudsdag och att flyttuppdraget kan vara pågående.

Detta är den enda reglering om hur tidpunkten för uppdragens genomförande ska anges. I bilaga 6, referenser står visserligen "Datum/period då uppdraget utfördes (år/mån/dag)" som en anvisning för hur man kan fylla i fältet. Någon sådan precision i angivandet är dock inte avsedd, utan vad som ska anges framgår i förfrågningsunderlagets punkt 4.4.1.3.

ICM:s tekniska kapacitet avseende fordon

Då ICM har angett 31 egna fordon uppfyller de mer än väl kravet i förfrågningsunderlaget som uppgår till tjugo fordon totalt för de län där ICM lämnar anbud. Den rad i NFB:s underleverantörsintyg där Allt i Transport menar att antalet fordon borde anges är ett skiljestreck som separerar brödtexten i dokumentet från sidfoten. Det framgår att de fält som ska fyllas i är gråmarkerade. Kammarkollegiet har rätteligen godkänt NFB som underleverantör till ICM i Västra Götalands län. Vilken logga två av fordonen har saknar betydelse när Allt i Transport vitsordar att de tillhör ICM.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Allmänt om skall-krav, tidpunkt för uppfyllande samt kontrollskyldighet

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Att utvärdera och anta ett anbud som inte uppfyller skall-kraven strider mot likabehandlingsprincipen (jfr EU-domstolens avgörande C-243/89, Stora Bält). Det finns inte något uttalat krav i LOU, och det följer inte heller av de EU-rättsliga principerna, att alla skall-krav avseende den upphandlade tjänsten ska vara uppfyllda då anbudet ges in i ett upphandlingsförfarande (jfr dom av Kammarrätten i Göteborg den 18 september 2008, mål 2883-08). Om inget särskilt anges i förfrågningsunderlaget är huvudregeln dock att skall-kraven ska vara uppfyllda vid tiden för anbudsingivandet, under förutsättning att det inte kan anses oproportionerligt att kräva kravuppfyllelse vid denna tidpunkt (jfr dom av Kammarrätten i Göteborg den 5 april 2012, mål 26-12). Kravet på uppfyllande vid anbudsinlämnande om inget annat anges får enligt förvaltningsrättens mening ses som en huvudprincip vilken kan ha undantag.

Kammarrätten i Göteborg har i dom den 18 december 2009, mål 4904-09 bedömt å ena sidan att upphandlande myndighet är skyldig att kontrollera att anbudsgivarens uppgifter är riktiga bara om omständigheterna i det enskilda fallet ger anledning att ifrågasätta uppgifternas riktighet, men å andra sidan att bristande uppfyllande av skall-krav inte får bortses från även om uppgifter har blivit kända först i samband med överprövningsprocessen.

NFB:s anbudspris

Landtransporter utgör så kallade A-tjänster, se bilaga 2 till LOU, punkten. 2. Därför är 12 kap. 3 § första stycket LOU tillämplig. Enligt första stycket får en upphandlande myndighet förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt, men först efter att myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar. Enligt tredje stycket ska upphandlande myndigheten ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna. Ingenstans i LOU anges att myndigheten *måste*

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

ingripa mot onormalt låga anbud, vare sig genom begäran om förklaring eller genom uteslutande av anbudsgivaren.

Allt i Transport har åberopat EU-domstolens avgörande C-599/10 *Najvyssi sud Slovenskej republiky* och anfört att Kammarkollegiet enligt detta rättsfall har en skyldighet att begära förtydligande av NFB av bolagets onormalt låga anbud. I avgörandet fastslog EU-domstolen att artikel i direktivet 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster ska tolkas så att den innebär ett krav på att det i nationell lagstiftning införs en bestämmelse i vilken det i huvudsak föreskrivs att för det fall en anbudssökande erbjuder ett onormalt lågt pris, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att denne förtydligar sitt priserbjudande. Det ska således finnas en nationell bestämmelse som ger den vars anbud riskerar att förkastas en möjlighet att lämna en förklaring innan ett förkastande sker. En sådan bestämmelse finns redan i LOU (12 kap. 3 §). EU-domstolens avgörande innebär dock inte, enligt förvaltningsrättens mening, någon skyldighet för en upphandlande myndighet att alltid begära förtydliganden av onormalt låga anbud. Grund för ingripande enligt LOU saknas därför på denna punkt.

Lönenivåer

Frågan om krav på kollektivavtal i samband med offentlig upphandling har prövats av Kammarrätten i Stockholm i dom den 28 mars 1995, mål nr 1713-1995 samt av EU-domstolen i mål C-346/06, *Rüffert*. Kammarrätten fann att krav på kollektivavtalsbundenhet riskerar att diskriminera anbudsgivare som inte tecknat kollektivavtal och därför åstadkomma snedvriden konkurrens, även om kraven uppställts i enlighet med den praxis som gäller inom branschen. EU-domstolen fann att värdmedlemsstaten inte, för tillhandahållande av tjänster inom dess territorium, får kräva att arbets- och anställningsvillkor som går utöver de tvingande reglerna för minimiskydd antas (sammanfattning av domen, punkt 2). Konkurrensverket drar, i beslut

den 15 april 2010, dnr 259/2009, slutsatsen att rättsläget inte är helt klart men att det troligen är möjligt att kräva att en tjänsteleverantör minst betalar minimilön, under förutsättning att denna minimilön är tydligt definierad i ett rikstäckande kollektivavtal.

Kammarkollegiet har dock inte uppställt något sådant krav i förfrågningsunderlaget. Det anges i ramavtalsutkastet, punkten 6.1.9 att leverantören garanterar att ramavtalet fullgörs i konkret överensstämmelse med samtliga tillämpliga lagar och regler, inklusive, utan undantag, lagar och regler avseende säkerhet, hälsa, miljö och rättvisa arbetsförhållanden, olaglig diskriminering samt praxis och affärsed. Enligt förvaltningsrättens mening kan inte därur utläsas något krav på kollektivavtalsmässiga löner. På grund av det oklara rättsläget på denna punkt måste enligt förvaltningsrättens mening ett krav på kollektivavtalsmässiga löner vara tydligt angivet för att förvaltningsrätten ska tolka in det och beakta eventuella brister i dess uppfyllande vid prövningen av om en anbudsgivare borde ha uteslutits. Då inget sådant krav är tydligt angivet i förfrågningsunderlaget, finns ingen grund för ingripande mot ICM:s eller NFB:s anbud på denna punkt.

NFB:s arbetsgivaravgifter

Om någon anbudsgivare inte har betalar arbetsgivaravgifter i enlighet med vad som är föreskrivet i lag är detta, till skillnad från frånvaro av kollektivavtalsmässig lön, något som strider mot punkterna 6.1.9 i ramavtalsutkastet och 4.3.2.2 i förfrågningsunderlaget och därför är grund för uteslutning. Förvaltningsrätten att dock det finns alltför många osäkra faktorer för att det ska anses ha blivit känt i denna överprövning att NFB brutit mot lagen i detta hänseende och därmed i borde ha uteslutits av detta skäl. Även här saknas därför grund för ingripande enligt LOU.

Beställningscentral

I förfrågningsunderlagets punkt 4.4.1.7, Beställningscentral, anges att anbudsgivaren ska tillhandahålla en beställningscentral där alla delar av

tjänsten kan beställas och personlig kontakt för frågor och rådgivning kan tillhandahållas. Denna ska bl.a. ha ett aktuellt direktnummer och en e-postadress dit samtliga beställningar kan läggas och som är kontaktbar under kontorstid. Det står, bortsett från ”aktuellt” om direktnumret, inget om när beställningscentralen ska finnas tillgänglig.

ICM har i bilaga 2 till sitt anbud, på frågorna Gruppbrevlåda, Telefonnummer kundtjänst samt Fax för mottagande av beställningar, svarat ”skapas om vi får förmånen att teckna avtal”. Telefonnummer har angetts endast till växel och till kontaktperson samt e-postadress endast till denne. NFB har på frågorna Gruppbrevlåda, Telefonnummer kundtjänst och Fax för mottagande av beställningar svarat ”skapas om vi blir avtalspart”. Telefonnummer har angetts endast till växel och till kontaktperson samt e-postadress endast till denne.

Beskrivningen av beställningscentralen får tolkas som att det ska finnas telefon- och faxnummer samt e-postadress vilka kan ta emot beställningar och svara på frågor, dvs. en kundtjänst. Förvaltningsrätten anser att Kammarkollegiet på dessa punkter tydligare borde ha angett att man menade att dessa krav måste uppfyllas först om ramavtal tecknas med anbudsgivaren.

Högsta förvaltningsdomstolen har emellertid i sitt avgörande RÅ 2002 ref. 50 slagit fast att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformat får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när. Att skapa en e-postadress och telefon- och faxnummer till en kundtjänst om ramavtal erhålles måste anses som en tämligen enkel åtgärd. Därför anser förvaltningsrätten att det vore oproportionerligt att tolka kravet på beställningscentral som att det måste vara uppfyllt redan vid anbudslämnandet. Förvaltningsrätten finner därför att inte att Kammarkollegiets godkännande av

NFB:s och ICM:s anbud utgör en överträdelse av LOU eller någon upphandlingsrättslig princip. Grund för ingripande på denna punkt saknas.

Referensuppdrag

I förfrågningsunderlagets punkt 4.4.1.3, Yrkesmässig kapacitet - referenser, anges att "Anbudsgivaren och åberopad underleverantörer, ska under de senaste tre (3) åren varit verksamma och utfört liknande uppdrag som omfattas av denna upphandling. [...] Anbudsgivaren ska till anbudet bifoga ifyllt Bilaga 6 referenser och ange fyra (4) referensuppdrag". I bilaga 6 finns en kolumn med rubriken "Datum/period då uppdraget utfördes (År-mån-dag)". ICM har i denna kolumn, om sina referensuppdrag, angett "2012.03 – 2012-08", "2010–2011", "2012.02–2012.06" och "2012.06". NFB har angett "2011", "2005-2012", "2011" och "2010". Eftersom sista anbudsdag var den 17 september 2012 är det genom dessa tidsangivelser uppenbart att både ICM och NFB åberopar vardera fyra referensuppdrag som pågått inom de tre sista åren. Därmed har de uppfyllt skall-kravet på referenser. Att utesluta någon för att de inte angett exakt datum, dvs. att ur blankettens lydelse läsa in ett skall-krav på exakt datumangivelse, skulle vara oproportionerligt. Grund saknas för ingripande på denna punkt.

ICM:s tekniska kapacitet avseende fordon

ICM har lämnat anbud på anbudsområdena Stockholms län, Uppsala län och Västra Götalands län. De måste därför enligt punkt 4.4.1.4 förfoga över minst 20 fordon (10+5+5). ICM har i fordonsspecifikationen angett 30 egna fordon samt två av NFB:s. De båda sistnämnda är markerade med "nfb" i specifikationen. ICM har till anbudet bifogat ett undertecknat underleverantörsintyg där NFB på frågan "Är lämnade uppgifter i bilaga 8 fordonsspecifikation korrekta?" svarat "ja"; underförstått syftar NFB här på de NFB-bilar som ICM angett att man förfogar över. Att två av ICM:s uppgivna egna fordon har NFB:s logotype saknar betydelse för ICM:s förmåga att utföra uppdraget. ICM uppfyller dessutom kravet på antal fordon även om de inte får medräkna vare sig de två fordon som enligt specifika-

ionen tillhör NFB eller de två vars logotype Allt i Transport ingett fotografier på. ICM har uppfyllt skall-kravet på teknisk kapacitet och kravet i 11 kap. 12 § LOU på att visa att man kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet skall fullgöras. Grund för ingripande enligt LOU saknas även här. Ansökan ska därför avslås i dess helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Ulrika Melin

Rådman

David Munck har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU